

V Bruseli 15. decembra 2020
(OR. en)

14064/20

HYBRID 47	EDUC 444
DISINFO 48	AUDIO 63
AG 70	DIGIT 153
PE 106	INF 223
DATAPROTECT 152	COSI 251
JAI 1112	CSDP/PSDC 643
CYBER 279	COPS 480
JAIEX 120	POLMIL 199
FREMP 147	IPCR 50
RELEX 1010	PROCIV 97
CULT 89	CSC 362

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	13626/20
Predmet:	Závery Rady o posilnení odolnosti a boji proti hybridným hrozbám vrátane dezinformácií v súvislosti s pandémiou COVID-19

Delegáciám v prílohe zasielame uvedené závery Rady, ktoré Rada schválila písomným postupom 15. decembra 2020.

Návrh záverov Rady o posilnení odolnosti a boji proti hybridným hrozbám vrátane dezinformácií v súvislosti s pandémiou COVID-19

1. Rada pripomína príslušné závery Európskej rady¹ a Rady² a uznáva, že pandémia COVID-19 zdôrazňuje, že je potrebné vyvíjať intenzívnejšie úsilie a pokračovať v iniciatívach na ochranu Európskej únie, jej členských štátov a ich spoločností a inštitúcií EÚ pred hybridnými hrozbami a ich škodlivými účinkami. Bez toho, aby bola dotknutá výlučná zodpovednosť členských štátov v otázkach národnej bezpečnosti, Rada konštatuje, že:
 - hybridné hrozby predstavujú čoraz väčšiu výzvu pre bezpečnosť, stabilitu a spoločné hodnoty a zásady EÚ;
 - nepriateľské štátne a neštátne subjekty sa snažia zaviesť a používať menej konvenčné nástroje s cieľom narušiť, oslabiť alebo spochybnit' legitimitu demokracií a demokratických inštitúcií, zasahovať do volebných procesov, rozdeľovať obyvateľstvo alebo vo všeobecnosti rozšíriť svoj skrytý vplyv;
 - nové technológie a krízy, ako napríklad prebiehajúca pandémia, ponúkajú nepriateľským subjektom príležitosť rozšíriť svoje zasahovanie, čo okrem samotnej krízy predstavuje ďalšiu výzvu pre členské štáty a inštitúcie EÚ.
2. Naše demokratické spoločnosti a inštitúcie musíme chrániť pred hybridnými hrozbami nepriateľských štátnych a neštátnych subjektov. Riešenie takýchto hrozieb vrátane škodlivých kybernetických činností, dezinformácií a hrozieb pre hospodársku bezpečnosť si vyžaduje komplexný prístup s dobre fungujúcou spoluprácou a koordináciou.

¹ Najmä závery Európskej rady z júna 2019, marca 2019, decembra 2018, októbra 2018, júna 2018, marca 2018, júna 2015 a marca 2015.

² Konkrétne dokumenty ST 14972/19, ST 10048/19, ST 6573/1/19 REV1, ST 10255/19, ST 12836/19 a ST 7928/16.

Na úrovni EÚ by to malo zahŕňať nezávislú analytickú kapacitu, posilnené technologické kapacity a prioritné zameranie sa na finančné a ľudské zdroje a ich prerozdelenie. Rada uznáva pokrok, ktorý sa dosiahol pri vykonávaní spoločného rámca pre boj proti hybridným hrozbám a spoločného oznámenia s názvom Zvyšovanie odolnosti a posilňovanie spôsobilosti riešiť hybridné hrozby (2018), ako aj akčného plánu proti dezinformáciám, spoločného oznámenia o boji proti dezinformáciám o ochorení COVID-19 a balíka na zabezpečenie slobodných a spravodlivých európskych volieb, a to v súlade s príslušnými závermi Rady a Európskej rady. Rada vyzýva všetky zainteresované strany, aby ďalej zvyšovali svoje úsilie a podporovali plnenie cieľov vymedzených v uvedených dokumentoch.

3. Rada uznáva, že pandémia COVID-19 spôsobuje, že EÚ a jej členské štáty sú zraniteľnejšie voči hybridným hrozbám, okrem iného aj z dôvodu intenzívnejšieho šírenia dezinformácií a manipulatívneho zasahovania. Takéto pokusy sú čoraz rafinovanejšie a ich množstvo sa zvyšuje. Rada uznáva, že prístup EÚ k riešeniu dezinformácií je multidisciplinárny a zahŕňa veľký počet zainteresovaných strán. Rada vyzýva Komisiu a vysokého predstaviteľa, aby:
 - ďalej zlepšovali reakcie na úrovni EÚ s prihliadnutím na hospodárske a spoločenské škody, ako aj možné škody na verejnom zdraví spôsobené dezinformáciami a škodlivým používaním vznikajúcich technológií vrátane napríklad umelej inteligencie;
 - vypracovali holistický, systematický a proaktívny prístup k riešeniu týchto javov, predovšetkým berúc do úvahy, že v kontexte hybridných hrozieb predstavuje zahraničné zasahovanie medzisektorový výzvu, čo by sa malo odraziť v úsilí EÚ a členských štátov o jeho riešenie, a to od preventívnych opatrení, odhaľovania, kvalifikácie a identifikácie zdroja, až po primerané a účinné politické reakcie, ktorými by sa nepriateľským zahraničným štátnym a neštátnym subjektom mohli zvýšiť náklady na takúto činnosť, a to budovaním spoločenskej odolnosti, ochranou integrity verejnej diskusie a inými prostriedkami.

Rada na tento účel zdôrazňuje význam pridelenia dostatočných zdrojov príslušným inštitúciám EÚ a naliehavo vyzýva Komisiu a vysokého predstaviteľa, aby spolu s členskými štátmi naďalej posilňovali osobitné skupiny útvaru ESVČ pre strategickú komunikáciu a rozvíjali systém včasného varovania s cieľom vytvoriť komplexnú platformu pre členské štáty a inštitúcie EÚ. Rada okrem toho a v súlade so svojimi závermi z decembra 2019 vyzýva vysokého predstaviteľa, aby vyváženým spôsobom posúdil potreby a možnosti, pokiaľ ide o posilnenie svojich strategických komunikačných činností vo všetkých ostatných geografických oblastiach, a aby zohľadnil nové vznikajúce hybridné subjekty, ktoré sa zapájajú do činností, ktorých cieľom je ohroziť bezpečnosť EÚ a/alebo jej členských štátov, a zároveň zachoval potrebnú spôsobilosť na vykonávanie existujúcich úloh v oblasti strategickej komunikácie.

4. Rada víta posúdenie vykonávania a účinnosti Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií³. Uznáva dosiahnutý pokrok a zdôrazňuje, že je dôležité riešiť nedostatky kódexu postupov zistené v posúdení. Domnieva sa, že ďalší postup v boji proti dezinformáciám na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ by mohol zahŕňať celý rad prístupov vrátane možnosti vytvoriť regulačný alebo koregulačný rámec a vyčleniť prostriedky potrebné na nezávislý audit zo strany regulačných orgánov aj občianskej spoločnosti, najmä pokiaľ ide o prístup k údajom. Rada na tomto základe vyzýva Komisiu, aby vypracovala a prípadne zaviedla ďalšie požiadavky na transparentnosť pre online platformy. Cieľom takýchto požiadaviek by bolo podporiť dobre fungujúcu digitálnu verejnú sféru, zväčšiť zodpovednosť a zlepšiť transparentnosť pri riešení dezinformácií. Tieto opatrenia by sa mali zakladať na nadradenosti základných práv, najmä slobody prejavu, ako aj na demokratickej verejnej diskusii. Rada víta začatie činnosti Európskeho strediska pre monitorovanie digitálnych médií v júni 2020 a zdôrazňuje potrebu ďalších opatrení na podporu mediálnej a digitálnej gramotnosti pre všetky vekové skupiny, ako aj plurality médií, nezávislosti médií a overovania faktov s cieľom posilniť postavenie našich spoločností v boji proti dezinformáciám a iným rizikám, ktoré umožňujú a rozširujú nové technológie.

³ Posúdenie Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií – dosiahnuté výsledky a oblasti možného zlepšenia, 10. septembra 2020.

5. Rada berie na vedomie akčný plán Komisie pre európsku demokraciu, pričom jeho obsah pozorne preskúma a v nadchádzajúcich mesiacoch sa k tejto otázke vráti.
6. Riešenie hybridných hrozieb si vyžaduje komplexné situačné povedomie (vrátane schopnosti odhaľovať, identifikovať a analyzovať tieto hrozby vrátane ich zdroja), posilnenie odolnosti a opatrenia na boj proti týmto hrozbám. To si bude vyžadovať opatrenia na vnútroštátnej úrovni, úrovni EÚ a medzinárodnej úrovni v spolupráci s partnermi vrátane súkromného sektora a vlastníkov a prevádzkovateľov kritickej infraštruktúry a služieb. Rada berie na vedomie prácu Komisie spolu s Európskym centrom excelentnosti pre boj proti hybridným hrozbám na tému Podoby hybridných hrozieb: koncepčný model⁴. Uznáva, že konceptualizácia hybridných hrozieb a súvisiacej terminológie je dôležitá na ich identifikáciu s cieľom zlepšiť súdržnosť medzi európskymi a vnútroštátnymi opatreniami na zvýšenie odolnosti a efektívnejší boj proti hybridným hrozbám. Rada vyzýva Komisiu a vysokého predstaviteľa, aby pokračovali vo svojej práci a vypracovali koncepčný model, ktorý bude vychádzať zo Strategického kompasu a bude v súlade s aktualizáciou akcie 1 spoločného rámca z roku 2016, s cieľom vytvoriť rámec pre reakcie, opatrenia na zvýšenie odolnosti a súvisiace ukazovatele odolnosti, ktorý sa bude opierať o prípadové štúdie. Okrem toho by sa tento model mohol považovať za usmerňujúci nástroj pre rozvoj budúcich iniciatív týkajúcich sa hybridných hrozieb na európskej úrovni a členské štáty by ho mohli zohľadniť pri vytváraní svojich vnútroštátnych štruktúr a iniciatív. Táto práca by mohla prípadne prispieť aj k analýze komplexných a koordinovaných reakcií na hybridné opatrenia na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, pričom sa zohľadní celá škála nástrojov.

⁴ Giannopoulos, G., Smith, H., Theocharidou, M., The Landscape of Hybrid Threats: A conceptual model, Európska komisia, Ispra, 2020, PUBSY č. 117280.

7. Rada berie na vedomie Stratégiu EÚ pre bezpečnostnú úniu, ktorú v roku 2020 vypracovala Komisia a v ktorej sa predpokladá vypracovanie nového, proaktívnejšieho prístupu k boju proti hybridným hrozbám. Rada berie na vedomie prebiehajúce úsilie o vytvorenie vyhradenej online platformy, ktorá bude obsahovať referenčné informácie pre členské štáty o nástrojoch a opatreniach na boj proti hybridným hrozbám na úrovni EÚ. Rada súhlasí so zameraním sa na začlenenie aspektov týkajúcich sa hybridných hrozieb do tvorby politík, pričom ďalej zdôrazňuje potrebu uplatňovať celovládny a celospoločenský prístup na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ. Rada v tejto súvislosti vyzýva Komisiu a vysokého predstaviteľa, aby zohrávali aktívnu úlohu pri riešení celoeurópskych zraniteľných miest vrátane bezpečnosti a odolnosti dodávateľských reťazcov ako súčasti hospodárskej bezpečnosti a aby pri náležitom zohľadnení vznikajúcich technológií predložili iniciatívy na zvýšenie odolnosti a zlepšenie reakcií.
8. Rada pripomína, že v rámci Strategického kompasu sa na základe analýzy hrozieb a iných možných tematických vstupov vymedzia politické usmernenia a špecifické ciele v oblasti bezpečnosti a obrany vrátane posilnenia odolnosti a boja proti hybridným hrozbám.
9. Rada berie na vedomie skutočnosť, že v Stratégii EÚ pre bezpečnostnú úniu sa stredisko pre hybridné hrozby Spravodajského a situačného centra EÚ (INTCEN) uznáva ako kontaktné miesto pre posudzovanie hybridných hrozieb. Rada vyzýva vysokého predstaviteľa, aby spolu s Komisiou vypracovali iniciatívy týkajúce sa toho, ako by stredisko pre hybridné hrozby mohlo v rámci svojho mandátu prispieť k zefektívneniu informačných tokov, zlepšeniu autonómnej analytickej kapacity EÚ a zvýšeniu situačného povedomia vo všetkých oblastiach súvisiacich s hybridnými hrozbami. To zahŕňa dobrovoľné vstupy zo strany členských štátov a inštitúcií, agentúr a orgánov EÚ, ktoré sa týkajú hybridných hrozieb. Rada opätovne zdôrazňuje svoju pozíciu⁵ k ďalšiemu posilneniu činnosti strediska pre hybridné hrozby a vyzýva, aby sa mu poskytli dodatočné ľudské zdroje a finančné prostriedky bez toho, aby boli dotknuté potreby v iných oblastiach činnosti centra INTCEN.

⁵ Závety Rady o komplementárnom úsilí zameranom na zvyšovanie odolnosti a boj proti hybridným hrozbám (ST 14972/19).

Okrem toho vyzýva na rozvoj spôsobilosti v oblasti výhľadovo orientovanej analýzy hybridných trendov s cieľom analyzovať hybridné hrozby so silným zameraním na existujúce hrozby, pričom sa zohľadnia vznikajúce hybridné subjekty a ich škodlivé činnosti vrátane tých, ktoré sa zameriavajú na kritickú infraštruktúru a využívajú nové technológie.

10. Každá prebiehajúca kríza zdôrazňuje potrebu bezpečných a odolných informačných infraštruktúr medzi európskymi inštitúciami, orgánmi a agentúrami a v rámci nich vrátane zabezpečenej komunikácie pre členské štáty v rámci Rady a rýchlej elektronickej výmeny utajovaných skutočností. Rada vyzýva inštitúcie, orgány a agentúry EÚ, aby ďalej zvyšovali svoju bezpečnosť a odolnosť. V súlade s predchádzajúcimi závermi Rady a v súlade s mandátom udeleným Európskou radou v júni 2019 ich Rada dôrazne nabáda, aby spolupracovali na ďalšom posilňovaní svojej bezpečnostnej kultúry a ochrany personálu, informácií, komunikačných sietí a rozhodovacích procesov EÚ, pričom členské štáty budú inštitúcie, orgány a agentúry EÚ podporovať v ich úsilí.
11. Okrem posilnenia odolnosti, ktorá zostáva jednou z najdôležitejších úloh a je jadrom európskeho úsilia o boj proti hybridným hrozbám, je ďalším účinným európskym nástrojom diplomatická angažovanosť a opatrenia. Rada v nadchádzajúcich mesiacoch hlbšie preskúma možné reakcie v oblasti hybridných hrozieb, ktoré môžu zahŕňať preventívne opatrenia, ako aj zvýšenie nákladov nepriateľským štátnym a neštátnym subjektom na takúto činnosť.
12. Rada konštatuje, že škodlivé kybernetické činnosti sú často kľúčovým prvkom hybridných hrozieb, a uznáva pokračujúce vykonávanie súboru nástrojov kybernetickej diplomacie EÚ ako dôležitý krok pri predchádzaní škodlivým kybernetickým aktivitám, odrádzaní od nich a reakcii na ne vrátane tých škodlivých kybernetických činností, ktoré sú súčasťou hybridnej kampane.

13. Rada zdôrazňuje, že je potrebné pomáhať susedom EÚ a krajinám západného Balkánu⁶ pri budovaní odolnosti proti dezinformáciám a zahraničnému zasahovaniu.
14. Rada zdôrazňuje, že vo vhodných prípadoch je potrebná spolupráca s podobne zmýšľajúcimi partnermi, ktorí zdieľajú európske hodnoty a zásady, s cieľom ďalej rozvíjať účinné opatrenia na riešenie zahraničného zasahovania a dezinformácií.
15. Rada tiež zdôrazňuje význam účinného vykonávania dvoch spoločných vyhlásení o spolupráci medzi EÚ a NATO a spoločného súboru návrhov pri plnom rešpektovaní zásad transparentnosti, reciprocity, inkluzívnosti a nezávislosti rozhodovania a postupov oboch organizácií a v tomto rámci opätovne zdôrazňuje potrebu rozšírenej, vzájomne sa posilňujúcej a prínosnej spolupráce, a to aj v oblasti boja proti hybridným hrozbám a dezinformáciám. Rada vyzýva na urýchlené schválenie a vykonávanie Plánu paralelných a koordinovaných cvičení (PACE) na roky 2022 – 2023 a v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje potrebu ambicióznejšieho prístupu s cieľom posilniť odolnosť a synergie medzi týmito dvoma organizáciami ako ďalší krok smerom k ich užšej interakcii v reálnych krízových situáciách. Víta aj cenné príspevky Európskeho centra excelentnosti pre boj proti hybridným hrozbám v Helsinkách a podporuje jeho spoluprácu s príslušnými centrami excelentnosti NATO.
16. Rada tiež zdôrazňuje význam príspevkov, ktoré priebežne poskytujú misie a operácie SBOP v súlade so svojimi mandátmi v boji proti hybridným hrozbám vrátane dezinformácií, a podčiarkuje hodnotu neustáleho zvažovania toho, ako by misie a operácie SBOP mohli riešiť hybridné hrozby, a to aj posilnením vlastnej odolnosti, ako aj poskytovaním podpory hostiteľským štátom v tejto oblasti, ak je to vhodné.

⁶ Vyhlásenie zo Záhrebu zo 6. mája 2020:
<https://www.consilium.europa.eu/media/43776/zagreb-declaration-en-06052020.pdf>